

ÎNTÂLNIREA DINTRE DAVID ȘI GOLIAT. MIT BIBLIC SAU ADEVĂR REVELAT?

Monah Dionisie ȚUCĂ
Programul de cercetare BIBLIA,
Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași

Abstract

The battle between David and Goliath remains one of the most important events of the Old Testament and because of its rare circumstances in which it took place, it's questioned by some biblical scholars if the battle really took place. The cause why there is a reasonable doubt on David's victory over Goliath are the few passages that describes this event in different ways and moreover given the superior strength and physical status of Goliath is hard to imagine how this giant could have been killed by a young shepherd only with a slingshot. However, this study is focused on misinterpretation of the mentioned passages and on reconstructing the dynamics of a battle in which, as we will see, brute force cannot overcome the faith of a man.

Keywords: David, Goliath, biblical myth, Goliath mystery, Bible giants, David's biography

Introducere

David este unul din cele mai renumite nume din istoria literaturii sacre¹. Dintre toți regii care au condus anticul regat al Israelului, David este cel mai cunoscut și cel mai important. El a fost cioban, căpitan de oaste, poet, tată, rege și întemeietorul unei dinastii, fiind menționat atât în Sfânta Scriptură, cât și în Coran.

Deși unii cercetători sunt sceptici în privința anumitor aspecte din istoria lui David, așa cum este povestită în Vechiul Testament, în urma săpăturilor din sudul Israelului, arheologul Aren Maeir a descoperit ruinele unei metropole vechi de 3000 de ani, numită Gath,

---

¹ Patrick Fairbairn, *The Imperial Bible-Dictionary*, vol. I, Blackie and Son, London, 1866, p. 405.

locuită de filistenii. De asemenea, au fost descoperite și posibile dovezi arheologice pentru existența palatului lui David². Apoi, fragmente din inscripția de la Tel Dan, descoperite în 1993 și 1995, reprezintă primele dovezi ale existenței istorice a regelui David³.

Unii autori, precum Stanley Porter, l-au caracterizat pe David ca muzician⁴, iar alții, între care și McKenzie, l-au considerat un magician⁵, deși n-au avut o argumentare solidă în a demonstra uzul magiei de către David în liniștirea lui Saul.

Lupta lui David cu uriașul Goliat este, probabil, unul dintre episoadele cele mai impresionante din Vechiul Testament. David, care pe atunci era doar un tânăr evreu păstor de oi, ce nu putea ține o sabie în mână, l-a ucis pe filisteanul Goliat, un uriaș de trei metri, doar cu o praștie și câteva pietricele. Este posibil, conform spuselor lui Hague⁶, ca acest uriaș să fi fost din neamul Anachimilor, acei oameni a căror înfățișare a speriat iscoadele trimise să iscodească prima dată țara. Deși acest popor a fost nimicit de Iosua, câțiva dintre ei au supraviețuit în teritoriile din Gaza, Gat și Așdod (Iosua 11, 22). Cu timpul se pare că aceștia s-au integrat în poporul filistenilor, asta explicând existența unui uriaș prin rândul filistenilor. Robinson amintește o tradiție arabă, căreia el îi dă credibilitate, conform căreia acest Goliat ar fi fost regele Amaleciților și din aceeași rasă cu Anachimii din timpul lui Iosua⁷.

În 1902 s-au descoperit, în Nordul Ciprului, două farfurii de argint, având inscripționate diferite momente din viața lui David, așa cum sunt descrise în cartea I Samuel 16-18. Acestea au fost datate în 629-630 d.Hr. și reprezintă o importantă descoperire arheologică și

² Eliat Mazar, *Did I Find King David's Palace?*, în „Biblical Archaeology Review”, 32 (1), 2006, pp. 16–27.

³ *Encyclopedia of Religion*, second edition, vol. 4: „Dacian Riders – Esther”, Thomson Gale, Detroit, 2005, p. 2224.

⁴ Stanley E. Porter, *Dictionary of Biblical Criticism and Interpretation*, Routledge, New York, 2007, p. 341.

⁵ Steven L. McKenzie, *King David - A Biography*, Oxford University Press, New York, 2000, p. 56.

⁶ George Hague, *Some Practical Studies in the History and Biography of the Old Testament, comprising the Books of Joshua, Judges, Ruth, 1 Samuel, 2 Samuel*, Witness Printing House, Montreal, p. 54.

⁷ Edward Robinson, *The Comprehensive Critical and Explanatory Bible Encyclopedia*, A. Browning & Company, Toledo, p. 50.

artistică. Musculatura realistă a personajelor și mișcările corpurilor sunt dovada continuității tradiției greco-romane în arta bizantină. Trebuie subliniat, totuși, faptul că farfuriile, de mărime mică și mijlocie, aveau menirea să înconjoare farfuria cea mai mare, pe care este reprezentată scena bătăliei regelui David cu uriașul Goliat, formând astfel o monogramă cu numele lui Hristos⁸.

În perioada medievală, tradițiile poporului evreu au cunoscut modificări. Astfel, cu prilejul sărbătorii Purim, poporul evreu organiza festivități și manifestări în stradă în cadrul cărora se desfășurau jocuri și piese cu teme istorice, precum „David și Goliat”. Aceste evenimente erau pregătite chiar după celebrarea sărbătorii Hanuka⁹. Lupta lui David cu Goliat este păstrată și în tradiția islamică, unde, în Coran, este amintită biruința lui David asupra uriașului¹⁰.

Istoricitatea luptei dintre David și Goliat este pusă la îndoială însă în multe medii academice, iar părerile cercetătorilor sunt împărțite din cauza lipsei dovezilor arheologice referitoare la lupta dintre David și uriașul Goliat și a diferenței de statură dintre cei doi. În plus, prezența în canonul Vechiului Testament a două texte diferite care relatează uciderea unui uriaș din Gat are nevoie de clarificările și argumentările următoare.

1. Textele biblice referitoare la lupta dintre David și Goliat

Prima relatare a luptei dintre David și Goliat o avem în capitolul 17 al cărții I Samuel. Aici găsim prezentarea completă a episodului din care putem afla că motivul pentru care David s-a hotărât să-l înfrunte pe Goliat a fost batjocorirea oștirii Dumnezeuului celui viu, dar și recompensa promisă de regele Saul pentru cel ce-l va birui pe Goliat. Pe atunci, David era un copilandru, iar Goliat era un războinic încercat și în toată puterea. David avea însă experiență în luptă, după confruntările avute cu leii și urșii care încercau să prade oile tatălui său și pe care îi omora.

Saul l-a îmbrăcat pe David cu armura sa și i-a dat sabia sa, dar pentru că David nu le putea purta pentru că nu era deprins cu ele,

⁸ *A Masterwork of Byzantine Art – The David Plates: The Story of David and Goliath*, The Metropolitan Museum of Art, New York, 2001, p. 7.

⁹ *Encyclopedia Judaica*, second edition, vol. 7: „Fey-Gor”, Thomson Gale, Detroit, Macmillan Reference USA, Keter Publishing House, Jerusalem, 2007, p. 371.

¹⁰ *Encyclopedia of Religion...*, vol. cit., p. 2223.

le-a lepădat. Prin urmare, înțelegem că David a ieșit să-l înfrunte pe Goliat doar cu o praștie și câteva pietricele, dar cu multă nădejde în Dumnezeu. Înainte să-l omoare pe Goliat, David i se adresează acestuia profetic: „Te va da Domnul în mâna mea și eu te voi ucide și-ți voi tăia capul”, lucru ce s-a și întâmplat întocmai.

O posibilă referință la lupta contra lui Goliat o avem în capitolul 21 al cărții II Samuel, versetele 18-22: „După aceea a fost din nou război cu Filistenii la Gob. Atunci Sibecai Hușatitul a ucis pe Saf, unul din urmașii lui Rafa. Și a mai fost o altă bătălie la Gob cu Filistenii. Atunci Elhanan, fiul lui Iaare Oreghim din Betleem, a ucis pe Goliat din Gat, a cărui coadă de sulită era ca un sul de la războiul de țesut. Și a mai fost încă o bătălie în Gat. Și era acolo un om înalt, care avea câte șase degete la mână și la picioare, în total deci douăzeci și patru, tot din urmașii lui Rafa. Acesta hulea pe Israeliți, dar l-a ucis Ionatan, fiul lui Șama, fratele lui David. Toți acești patru oameni erau din neamul lui Rafa, din Gat, și au căzut de mâna lui David și a slugilor lui”.

Următoarea referință asupra unei lupte împotriva lui Goliat o avem în cartea I Cronici 20, 4-8, unde citim următoarele: „După aceea s-a început războiul cu Filistenii la Ghezer. Atunci Sibecai Hușatitul a bătut pe Sipai, unul din urmașii Refaimilor, și s-au supus și ei. Apoi iar a fost război cu Filistenii. Dar Elhanan, fiul lui Iair, a lovit pe Lahmi, fratele lui Goliat Gateul; coada sulitei lui era ca a sulului de la războiul de țesut. Și a mai fost o luptă la Gat. Acolo era un om înalt care avea câte șase degete la mâini și la picioare, adică de toate douăzeci și patru. Și acesta era tot din urmașii Refaimilor. El batjocorea pe Israel, dar Ionatan, fiul lui Șama, fratele lui David, l-a ucis. Aceștia erau oameni născuți din Refaimi în Gat și au căzut de mâna lui David și de mâna oamenilor lui”.

Textele din II Samuel și I Cronici sunt acelea care au contribuit la învăluirea în mister a luptei dintre David și Goliat. Aceste texte au dat naștere mai multor ipoteze, mai mult sau mai puțin argumentate. Analizând cele două texte, o să observăm că Goliat din Gat (*cf.* II Samuel) este același cu Lahmi, fratele lui Goliat Gateul (*cf.* I Cronici), deoarece ambele texte relatează același episod în care David și oamenii săi omoară pe acei oameni din neamul lui Rafa, iar, apoi, atât Goliat, cât și Lahmi, după cum sunt descriși în ambele texte, aveau „coada sulitei ca a sulului de la războiul de țesut”. Această caracteristică a

echipamentului militar al acestui Goliat sau al fratelui acestuia o găsim și în descrierea uriașului împotriva căruia s-a luptat David. Deci fondul comun al celor trei texte prezentate mai sus este lupta împotriva unui filistean, care este descris ca având coada „sulitei lui ca a sulului de la războiul de țesut”. Numai textele II Samuel și I Cronici menționează că Elhanan l-a ucis pe Goliat sau pe Lahmi, fratele său.

Versiunea acestui episod, după cum este relatată în textul masoretic, este mai lungă decât cea găsită în traducerea Septuaginta și, deși majoritatea cercetătorilor preferă versiunea mai scurtă a acestui episod din Septuaginta, o bună parte din cercetători continuă să susțină prioritatea textului Masoretic¹¹. O altă sursă pentru lupta dintre David și Goliat este manuscrisul 4QSam găsit în peștera numărul 4 de la Qumran, în anul 1952, și cuprinde cărțile I Samuel și II Samuel. Deși fragmentele care ni s-au păstrat intacte ne indică faptul că această versiune a textului pare să fie mai mult în concordanță cu traducerea LXX, decât cu textul masoretic, profesorul olandez Arie van der Kooij este de părere că nu există siguranța că această similaritate să poată fi aplicată textului din capitolul 17 din cauza faptului că amândouă textele, atât 4QSam, cât și traducerea LXX, conțin diferențe importante (cum ar fi înălțimea lui Goliat, care apare de patru coți și o palmă în textul de la Qumran¹² și în unele traduceri LXX¹³), de aceea manuscrisul 4QSam n-a fost luat în considerare de cercetătorii ce s-au ocupat cu analizarea episodului luptei dintre David și Goliat¹⁴.

Lupta lui David cu Goliat este menționată și în Psalmul 151, un psalm necanonic, ce se regăsește în traducerea greacă a Septuagintei. Acesta pare să fie scris de David, întrucât relatarea este la persoana I, iar tema psalmului este uciderea lui Goliat de către David.

---

¹¹ Benjamin Johnson, *Reconsidering 4QSam and the Textual Support for the Long and Short Versions of the David and Goliath Story*, în „Vetus Testamentum”, nr. 62, 2012, p. 535.

¹² *Eerdmans Dictionary of the Bible*, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, 2000, p. 519.

¹³ William C. Piercy, *The Illustrated Bible Dictionary*, E.P. Dutton and Company, New York, 1908, p. 315.

¹⁴ Van der Kooij, *The Story of David and Goliath*, pp. 122-23, *apud* J.M. Benjamin Johnson, *op. cit.*, p. 536.

Întrucât acest psalm nu apare în textul masoretic¹⁵, cercetătorii au crezut de-a lungul anilor că acest psalm a fost introdus mai târziu în textul grecesc al Sfintei Scripturi. Dar în urma săpăturilor efectuate în peșterile de la Qumran, în 1956, beduinii au găsit în peștera numărul 11 un sul, numit apoi 11QPs, conținând versiunea ebraică a acestui psalm, pe lângă alți psalmi canonici și necanonici. În urma acestei descoperiri, se poate contesta necanonicitatea Psalmului 151, dar și folosirea lui în comunitatea ebraică de la Qumran.

Problemele pe care le ridică textele biblice prezentate (și pe care studiul de față își propune să le clarifice) sunt două: 1. A fost reală biruința lui David asupra lui Goliat, având în vedere diferența de statură dintre cei doi? 2. Poate fi vorba despre un alt uriaș Goliat, ucis însă de Elhanan, care ar putea fi ușor confundat cu uriașul ucis de tânărul David în Valea Stejarului?

2. Teorii privind istoricitatea luptei

Printre cei ce au abordat acest subiect sunt unii cercetători ce au propus ipoteza că Elhanan este doar un alt nume al lui David¹⁶ sau, mai precis, după Honeyman, Elhanan era numele de naștere al lui, pe când David numele de întronizare¹⁷; astfel, uriașul cu care s-a luptat David este același cu cel ucis de Elhanan. Pe această linie de interpretare merge și Freedman¹⁸. Dar contraargumentele acestei teorii sunt însă mai puternice decât cele favorabile ei. Conform lui McCarter¹⁹, această ipoteză ar crea mai multe probleme decât ar rezolva, pentru că, într-adevăr, atât David, cât și Elhanan sunt din Betleem, dar au origini diferite; David se trage din Iesei, iar Elhanan

¹⁵ *The Holy Scriptures – According to the Masoretic Text*, The Jewish Publication Society of America, Philadelphia, 1917, p. 1049.

¹⁶ Moshe Garsiel, *David's Elite Warriors and their Exploits in the Books of Samuel and Chronicles*, în „Journal of Hebrew Scriptures”, vol. 11 (5), 2011, p. 12.

¹⁷ A.M. Honeyman, *The Evidence for Regnal Names among the Hebrews*, în „Journal of Biblical Literature”, vol. 67, nr. 1, 1948, pp. 23-24.

¹⁸ *Eerdmans Dictionary of the Bible...*, p. 519.

¹⁹ P.K. McCarter, *1 Samuel: A New Translation with Introduction, Notes and Commentary*, în col. „Anchor Bible”, vol. 8, Garden City, New York, 1980, apud James K. Hoffmeier, *David's Triumph over Goliath: 1 Samuel 17:54 and Ancient Near Eastern Analogues*, în „Culture and History of the Ancient Near East”, vol. 52, 2011, p. 88.

este fiul lui Iair. Apoi David nu este menționat nicăieri în Vechiul Testament sub numele de Elhanan. În ceea ce privește lupta lui David cu uriașul Goliat, aceasta s-a desfășurat în Valea Stejarului, pe când lupta lui Elhanan a fost la Gob, deci în două locuri diferite. Elhanan este menționat în II Samuel și I Cronici, fiind o slugă din oastea lui David, deci este o persoană distinctă de cea a lui David. Dar în ceea ce privește numele lui Goliat, este foarte probabilă existența a doi oameni cu același nume, întrucât era un obicei comun la popoarele semitice ca fiul să moștenească numele unuia din neamul său, după cum întâlnim, spre exemplu, în cazul lui Ioan Botezătorul (Luca 1, 59-61). Prin urmare, numele Goliat putea fi reprezentativ în neamul său, de-a lungul timpului.

Despre orașul Gat știm că era unul al uriașilor, pentru că în Antichitate el a fost locuit de către Anachimi, un popor ai cărui oameni aveau o statură preponderent uriașă. Acest oraș a fost locuit apoi de filistenii, care l-au pustiit după înfrângerea lui Goliat²⁰.

Pe de altă parte, J. Grønbaek arată că lupta lui David cu Goliat nu se încadrează în nararea ascensiunii lui David la tronul lui Israel, pentru că, observă el, faima lui David s-a născut pe câmpul de luptă, eveniment subliniat de exclamația femeilor care-l întâmpinau pe Saul: „Și jucând, femeile strigau și ziceau: «Saul a biruit mii, iar David zeci de mii!»” (I Samuel 18, 7), fără să fie menționată biruința asupra lui Goliat²¹. Acest pasaj reprezintă, de altfel, singura referință din textul biblic care indică biruința lui David asupra lui Goliat după lupta cu acesta. În gândirea lui Ewing, se face astfel referire la următorul text: „Iar slugile lui Achiș au zis acestuia: «Oare nu este acesta David, regele țării aceleia, și nu lui oare i se cânta în cor și se zicea: Saul a biruit mii, iar David zeci de mii?»” (I Samuel 21, 11), interpretându-l în ideea că slugile lui Achiș l-ar fi recunoscut pe David ca ucigașul lui Goliat²². Un lucru este sigur în privința aceasta și este acela că David a fost slăvit pentru o biruință militară și nu putea să fie alta decât cea asupra lui Goliat, pentru că pe atunci încă nu era căpetenie peste oștirea lui Saul.

²⁰ *Encyclopedia Judaica*..., vol. 7, p. 395.

²¹ J. Grønbaek, *Die Geschichte vom Aufstieg Davids (1. Sam. 15 – 2. Sam. 5): Tradition und Komposition*, în „Acta Theologica Danica”, 10, Copenhagen, 1971, apud Azzan Yadin, *op. cit.*, p. 377.

²² W. Ewing, *The Temple Dictionary of the Bible*, J.M. Dent & Sons, London, 1910, p. 7.

Totuși, ignorând acest argument, Yadin ia în calcul ipoteza că episodul luptei lui David cu Goliat a fost introdus mai târziu în istoria deuteronomistă²³, de aceeași părere fiind și Stanley Porter, care scrie că lupta dintre cei doi a fost introdusă în cartea I Samuel la o dată mai târzie decât compunerea cărții²⁴. Motivul pentru această considerație, după cum observă și Driver, este diferența descrierii lui David pe când mergea să-i cânte lui Saul din harpă și atunci când ajunge pe câmpul de luptă, și îl înfruntă pe Goliat. Dacă înainte David este descris ca „un om voinic și războinic, priceput la vorbă și bărbat chipeș” (I Samuel 16, 18), înainte să-l înfrunte pe Goliat, David este descris de Saul ca un „copilandru” (I Samuel 17, 33), iar apoi „tânăr, bălan și frumos la față” (I Samuel 17, 42)²⁵. Oricum, descrierea „om voinic și războinic” nu face altceva decât să confirme calitățile militare ale lui David, descrise chiar de el însuși (I Samuel 17, 35-36). În plus, este posibil ca descrierea mai reținută a lui David pe câmpul de luptă să fi contribuit la efectul miraculos al biruinței. Totuși, McCarter crede că povestea conflictului dintre David și Goliat s-a construit în timp, în mai multe etape, datorită formei narrative mai recente²⁶. Pe de altă parte, Yadin identifică anumite anomalii în secțiunea narativă a acestui episod, mai ales în faptul că alegerea lui David ca rege vine în urma unui conflict militar, lucru ce nu s-a întâmplat cu alegerea lui Saul ca rege²⁷, deși este foarte clar faptul că David a fost ales rege înainte de lupta cu Goliat (I Samuel 16, 13) și el era conștient de lucrul acesta²⁸. Apoi, suveranitatea divină s-a manifestat atât de subtil și deosebit încât nimeni n-ar fi crezut că un tânăr ca David ar fi fost ales rege de Dumnezeu²⁹. Totuși, Yadin concluzionează că încadrarea acestui episod într-un cadru fictiv este oarecum problematică din cauza prezenței elementelor

²³ Azzan Yadin, *op. cit.*, p. 378.

²⁴ Stanley E. Porter, *op. cit.*, p. 341.

²⁵ S.R. Driver, *An Introduction to the Literature of the Old Testament*, Charles Scribner's Sons, New York, 1914, p. 179.

²⁶ P.K. McCarter, *I Samuel: A New Translation with Introduction, Notes and Commentary...*, p. 291, *apud* Azzan Yadin, *op. cit.*, p. 378.

²⁷ *Ibidem*, p. 379.

²⁸ W. Robertson Nicoll, Jane T. Stoddart, *The Expositor's Dictionary of Texts*, vol. I: „Genesis to St. Mark”, Hodder and Stoughton, New York, p. 213.

²⁹ Patrick Fairbairn, *op. cit.*, p. 406.

non-israelite (sau non-biblice) în această poveste, elemente a căror majoritate confirmă contactul istoric cu o cultură greacă sau egeeană³⁰.

Alți cercetători biblici, precum Julius Wellhausen³¹ sau Elsie Stern³², consideră că lupta lui David cu Goliat a fost o legendă mai veche, care circula în tradiția iudaică, atribuită mai târziu lui David. Pe aceeași direcție de interpretare merge și Alexander Rofe, care nu vede în lupta lui David cu Goliat decât un basm popular, teologizat mai târziu pentru a scoate în evidență credința tânărului David³³. Această ipoteză este împărtășită și de Lect. dr. Alexandru Mihăilă³⁴, care consideră ca veridică probabilitatea istorică ca Goliat să fi fost ucis de unul dintre oamenii lui David, iar autorul cărții I Samuel să fi atribuit biruința acestuia pentru consolidarea imaginii sale de conducător harismatic. Desigur, aceasta este o posibilitate, dar ipoteza ridică mai multe întrebări decât răspunsuri. De ce lupta lui David și Goliat din I Samuel este scrisă mai minuțios, oferind foarte multe detalii, decât celelalte biruințe ale lui David, de exemplu contra moabiților, amaleciților sau sirienilor? Apoi, în ce fel ar fi contribuit atribuirea victoriei lui David, dacă acesta a fost uns rege de Samuel înainte de lupta cu Goliat³⁵ și chiar înainte de a-l cunoaște pe Saul? Atribuirea vreunui act de vitejie, ca acesta contra lui Goliat, n-ar fi influențat în nici un fel ascensiunea lui David pe tronul lui Israel. Apoi este improbabil ca oameni cinstiți și drepecți ca proorocii Samuel, Natan și Gad, care au scris faptele lui David (I Cronici 29, 29), să se fi folosit de un asemenea artificiu literar doar pentru a înlesni dragostea poporului evreu pentru regele David. De aceea cred că David n-a avut nevoie de nici un fel „publicitate”. Cu siguranță, biruința asupra

³⁰ Azzan Yadin, *op. cit.*, p. 381.

³¹ Julius Wellhausen, *Prolegomena to the History of Israel*, translated by Sutherland Black and Allan Menzies, Adam and Charles Black, Edinburg, 1885, p. 263.

³² Elsie Stern, *Writing Bible: Robert Alter's David Story*, în „Expositions”, vol. 2, nr. 2, 2008, p. 229.

³³ A. Rofe, *The Battle of David and Goliath: Folklore, Theology, Eschatology*, în „Judaic Perspectives on Ancient Israel”, ed. J. Neusner, B. Levine, E. Frerichs, Fortress, Philadelphia, 1987, *apud* Stanley Isser, *The Sword of Goliath: David in Heroic Literature*, Society of Biblical Literature, Atlanta, 2003 p. 33.

³⁴ Lect. dr. Alexandru Mihăilă, *Cine l-a ucis pe Goliat? Redeschiderea unui dosar*, în „Ziarul Lumina”, 10 septembrie 2009.

³⁵ H.D.M. Spence, Joseph S. Exell, *The Pulpit Commentary*, Funk & Wagnalls Company, New York and Toronto, f.a., p. 120.

lui Goliat i-a înlesnit cariera militară, pentru că a ajuns căpetenie peste oștire, și cea socială, pentru că a ajuns ginerele regelui³⁶, dar n-a avut nici o influență asupra legăturii spirituale ce-o avea David cu Dumnezeu și pentru care David a fost ales și uns rege peste Israel. Primul rege al poporului ales n-a fost un model harismatic, pe cât a fost regele David. Importanța lui David în istoria Vechiului Testament este una colosală, fiind un personaj important în tradiția religioasă și culturală ebraică, cinstit pentru domnia sa strălucită, pentru instituirea unei dinastii ce a durat mai mult de trei secole, dar și pentru statornicia sa în credință. De aceea cred că atribuirea lui David a unei biruințe asupra unui uriaș n-ar fi avut nici un impact asupra personalității sale de rege puternic în regatul unit al lui Israel, deși biruința regelui asupra uriașului filistean ar fi putut avea un impact pozitiv în alegerea lui pe tronul de rege al lui Israel, căci evreii, când au cerut rege lui Dumnezeu, pe când trăia proorocul Samuel, vroiau ca acest rege să aibă abilități militare, căci regele „va merge înainte și va purta războaiele noastre” (I Samuel 8, 20).

3. L-a cunoscut Saul pe David înainte de lupta cu Goliat?

Sușinătorii ipotezei mitului atribuit lui David se folosesc, ca argument, și de o posibilă contradicție legată de întâlnirea lui David cu regele Saul. După ce David este uns de proorocul Samuel, regele Saul este tulburat de un duh rău trimis de Dumnezeu. Atunci David este chemat la Saul pentru a-i alina tulburarea cu cântecele cântate din harpă. În momentul acesta, David se întâlnește pentru prima dată cu Saul, și rămâne în palatul regelui, devenind și purtătorul lui de arme. Apoi, din relatarea luptei cu Goliat, aflăm că atunci când trei din frații lui David au plecat cu Saul la război, David se întorsese acasă în Betleem, ca să pască oile tatălui său. Dar în momentul în care uriașul Goliat îi provoacă pe evrei la luptă, David este trimis de tatăl său în tabăra evreilor să cerceteze pe frații lui mai mari. Acum se întâlnește din nou cu Saul, iar după biruința contra lui Goliat, Saul îl întreabă pe Abner, căpitanul oștirii, al cui fiu este tânărul acesta. Se pare că Saul nu l-a mai recunoscut pe David, deși îl făcuse purtătorul lui de arme cu ceva timp înainte. Această contradicție este

³⁶ William C. Piercy, *op. cit.*, p. 201.

folosită de unii pentru a argumenta ipoteza că David nu s-ar fi întâlnit niciodată cu uriașul Goliat din Gat. Dar contradicția există doar în aparență, poate din cauza consultării fugitive a textului biblic.

O interpretare pentru această „incoerență” ne-o oferă Patrick Fairbairn, care consideră că David se întorsese acasă la tatăl său din cauza amenințării militare din partea filistenilor ce se pregăteau să atace poporul evreu, lucru ce implica o activitate militară activă din partea regelui Saul³⁷. Din acest punct de vedere, este foarte posibil ca Saul să nu mai fi avut nevoie de David pe toată durata pregătirilor de război împotriva filistenilor și să-l fi trimis acasă la tatăl său. Iar în ceea ce privește numirea lui David ca purtător de arme al regelui, aceasta n-are relevanță în această contradicție, întrucât este foarte posibil ca Saul să fi avut un număr impresionant de purtători de arme, deoarece și Ioab, care era doar căpetenia oștirii, avea nu mai puțin de zece oameni ce-i purtau armele (II Samuel 18, 15)³⁸.

După John Brown însă, motivul pentru care David l-a lăsat pe Saul și s-a întors la tatăl său a fost vindecarea lui Saul de duhul ce-l necăjea³⁹, opinie împărtășită și de cercetători ca Keil și Delitzsch⁴⁰. Teoria lui Brown derivă din interpretarea următorului text: „Iar a doua zi s-a întâmplat de a căzut duhul cel rău de la Dumnezeu asupra lui Saul și acesta se îndrăcea în casa sa, iar David cânta cu mâna sa pe strune, ca și în alte zile” (I Samuel 18, 10). Dacă am pătrunde în gândirea lui Brown, am descoperi două elemente din acest pasaj ce întăresc teoria vindecării lui Saul înainte de confruntarea cu filistenii din Valea Stejarului. În primul rând, este posibil ca folosirea verbului „s-a întâmplat” să denote aici mai degrabă un eveniment singular și nu ca fiind derivat dintr-o rutină constantă. În al doilea rând, deși expresia „ca și în alte zile” poate desemna un obicei constant, ea poate să desemneze acele zile, înainte de lupta cu Goliat, în care David îi cânta lui Saul. Edward Robinson adaugă la această teorie ideea că Goliat a apărut la câțiva ani după ce David s-a întors acasă la tatăl său⁴¹.

³⁷ Patrick Fairbairn, *op. cit.*, p. 407.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ John Brown, *A Dictionary of the Holy Bible*, Editura From The Ecclesiastical and Literary Press of Zadok Cramer, Pittsburgh, 1907, p. 442.

⁴⁰ C.F. Keil, F. Delitzsch, *Biblical Commentary on the Books of Samuel*, translated from the german by the Rev. James Martin, Editura T. & T. Clark, 38, George Street, Edinburgh, 1876, p. 173.

⁴¹ Edward Robinson, *op. cit.*, p. 335.

În această problemă, William MacDonald îl citează pe Williams, care explică că regele Saul, după ce i-a promis învingătorului că-i va da fiica în căsătorie, scutindu-i familia de impozite, era normal să se intereseze de situația materială a tatălui lui David, precum și de poziția ocupată de David în societate⁴². Apoi, Saul nu întreabă „cine este acest tânăr?” ca și cum nu l-ar fi cunoscut înainte, ci vrea să știe cine este tatăl viitorului său ginere. Acest argument este întărit și de mărturia de nevrednicie pe care David o face regelui Saul: „Cine sunt eu și ce este viața mea și neamul tatălui meu în Israel, ca să fiu ginerele regelui?”.

Un alt argument este dezvoltat de Henry Halley, care scrie că între momentul în care David s-a întors la Betleem și momentul reînălțării cu Saul pe câmpul de luptă au trecut câțiva ani și, între timp, băiatul David s-a schimbat atât de mult la înfățișare, încât Saul nu l-a mai recunoscut⁴³. Matthew Henry crede că timpul de dinaintea luptei cu Goliat, mai ales cele patruzeci de zile în care uriașul ieșea pe câmp, David le-ar fi folosit ca o pregătire spirituală⁴⁴ în vederea trecerii unui ultim test de credință. De altfel, săvârșirea unei activități ascetice pe parcursul unei perioade de patruzeci de zile în vederea pregătirii pentru un eveniment important, era un obicei comun în tradiția Vechiului Testament. Robert Alter crede însă că autorul cărții I Samuel a vrut să prezinte originea lui David, atât din punct de vedere spiritual, cât și politico-militar⁴⁵.

O altă teorie interesantă este lansată de John Kitto, care scrie că oamenii din neamul Refaimilor uciși de David și de slugile sale (II Samuel 21) ar fi fost rude și fii de-ai lui Goliat, cel ucis de David în Valea Stejarului⁴⁶. Este foarte probabil ca Kitto să-i fi identificat pe Anachimi, din care se trage Goliat, cu uriașii din neamul Refaimilor,

⁴² William MacDonald, *Comentariu biblic al credinciosului – Vechiul Testament*, Editura Lampadarul de Aur, Oradea, 2002, p. 279.

⁴³ Henry Halley, *Manual Biblic – un comentariu biblic abreviat*, traducere din limba engleză de Doru Motz, Editura “Door of Hope”, 1983, p. 182.

⁴⁴ Matthew Henry, *An Exposition Of The Old And New Testament Vol 2 Joshua To 1 Kings*, Editura James Nisbet & Co., London, p. 372.

⁴⁵ Robert Alter, *The David Story – A Translation with Commentary of 1 and 2 Samuel*, W.W. Norton & Company, Inc., New York, 1999, p. 111.

⁴⁶ John Kitto, *The Popular Cyclopaedia of Biblical Literature*, Gould and Lincoln, Boston, 1851, p. 356.

de aceeași părere fiind și Robinson⁴⁷. Această teorie ar explica prezența a mai multor uriași, dar și a doi dintre ei cu același nume, „Goliat din Gat”. De altfel, Sfânta Scriptură îl descrie pe cel ucis de Ionatan, fiul lui Șama, fratele lui David, ca fiind „înalt” și făcând parte din neamul Refaimilor din Gat (II Samuel 21, 20-22). Oricum, se pare că uriași existau pe atunci chiar și în Egipt, pentru că Benaia, fiul lui Iehoiada, a ucis și el un uriaș de origine egipteană, înfruntându-l pe acesta doar cu un băț pe când acela avea în mână ca o sulită (II Samuel 23, 20).

4. Dinamica unei lupte disproporționate

Dar dacă a avut totuși loc lupta dintre David și Goliat, cum a fost posibil oare ca un uriaș de trei metri să fie biruit de un tânăr, în ciuda tuturor așteptărilor? Această întrebare a stat la baza îndoielilor asupra istoricității acestui eveniment biblic.

Tipul de luptă dintre David și Goliat se încadrează în genul de luptă „al campionilor”, făcând parte dintr-o veche tradiție grecească⁴⁸. Malcolm Gladwell încearcă să răspundă la această provocare, explicând că în armata din Antichitate existau trei tipuri de soldați: cavalerii, infanteria și artileria. Din această ultimă categorie putea face parte și David. Noi astăzi vedem praștia ca pe o jucărie, dar în Antichitate aceasta era o armă letală, iar cine era destul de antrenat cu această armă putea să ucidă un adversar chiar de la o distanță de două sute de metri⁴⁹. Cei din seminția lui Veniamin „nimereau drept la țintă când aruncau pietre cu praștia în firul de păr” (Judecători 20, 16). Romanii chiar aveau un clește special pentru a scoate pietricelele din corpul soldaților, atunci când acelea erau trase cu praștia. Această armă a fost folosită, în vechime, atât în scopuri militare, cât și în scopuri de vânatoare⁵⁰. Istoricul Baruch Halpern scrie că praștia a fost un apogeu al tehnologiei războiului în Epoca Fierului și îl dă exemplul pe Goliat, care n-a avut ocazia să se apropie

⁴⁷ Edward Robinson, *op. cit.*, p. 463.

⁴⁸ Azzan Yadin, *op. cit.*, p. 379.

⁴⁹ Malcolm Gladwell, *David and Goliath: Underdogs, Misfits, and the Art of Battling Giants*, Little, Brown and Company, New York, 2013, p. 11.

⁵⁰ Robert Dohrenwend, *The Sling – Forgotten Firepower of Antiquity*, în „Journal of Asian Martial Arts”, vol. 11, nr. 2, 2002, p. 44.

de David⁵¹, pentru că a fost doborât de praștia lui. Având în vedere modul în care David l-a abordat în luptă pe Goliat, de la distanță și având o armă letală în mână, David era cel favorit și nu Goliat, care se mișca prea greu pentru a-l ajunge pe sprintenul David. Robert Dohrenwend, într-un studiu dedicat acestei arme letale scrie: „Probabilitatea ca Goliat să-l fi ucis pe David era aceeași cu a unui soldat din Epoca Bronzului ținând în mână o sabie, contra unui adversar armat cu un pistol de calibrul 45”⁵². Asta se explică și prin faptul că cei antrenați cu această armă, încă din copilărie, erau capabili să o folosească cu o mare precizie și viteză⁵³, abilitați ce făceau din această armă una violentă și chiar letală. Gladwell îl citează și pe Eitan Hirsch, expert în balistică în cadrul IDF (Forțele de Apărare Israeliene), care după efectuarea unor calcule, observă că o piatră de mărime obișnuită aruncată de un om cu praștia de la o distanță de treizeci și șase de metri, ar fi lovit capul lui Goliat cu o viteză de treizeci și patru de metri pe secundă, ceea ce ar fi mai mult decât suficient să penetreze craniul lui și să-lucidă. Robert Alter observă încă faptul că David, luându-și toiagul de păstor în mână (I Samuel 17, 40) și ascunzând praștia letală, a vrut să-l momească pe Goliat să creadă că va folosi un toiag împotriva unei săbii⁵⁴. Această diversiune „psihologică” avea, poate, menirea de a micșora stima acordată lui David și astfel de a mări efectul surpriză, folosit apoi de David în favoarea lui.

Asta a fost secretul luptei dintre David și Goliat. Goliat făcea parte din categoria infanteriei și putea manevra arme de o greutate impresionantă pentru că era uriaș de statură. Tocmai acesta a fost dezavantajul lui: nu avea maleabilitate în mișcare, ceea ce îl făcea lent și previzibil. Avantajul lui Goliat era lupta corp la corp, unde forța fizică era predominantă. Armura lui cântărea mai mult de 45 de kilograme, ce i-ar fi asigurat o protecție superioară în cazul unei lupte corp la corp, ceea ce se și aștepta de la David. Cu siguranță, Goliat nu se aștepta să înfrunte un aruncător de pietre, ci un luptător de arme, pe care cu siguranță l-ar fi biruit cu ușurință.

---

⁵¹ Baruch Halpern, *The First Historians – The Hebrew Bible and History*, The Pennsylvania State University Press, 1996, p. 41.

⁵² Robert Dohrenwend, *op. cit.*, p. 40.

⁵³ *Ibidem*, p. 44.

⁵⁴ Robert Alter, *op. cit.*, p. 108.

Cheia înțelegerii acestei lupte este elementul surpriză. David n-a așteptat ca Goliat să ajungă la el și să-l prindă în mâinile sale, pentru că era conștient că diferența de statură i-ar fi fost fatală, ci „a alergat cu grăbire spre rândurile oștirii în întâmpinarea filisteanului” (I Samuel 17, 48). După cum este descris în Sfânta Scriptură, Goliat purta felurite bucăți de armură ce-i acopereau corpul, având doar fața sa, singura parte din corp, descoperită și vulnerabilă unui atac. David a știut să exploateze această slăbiciune în favoarea sa, pentru că „lovi pe filistean în frunte” (I Samuel 17, 49).

Dar cum a reușit David să lovească un soldat armat defensiv din cap până-n picioare? Goliat purta armamentul unui tipic soldat filistean, care prevedea, în epoca bronzului, pentru apărarea craniului un coif de tip egeean⁵⁵. Deși acest tip de coif acoperea craniul, urechile și fruntea soldatului, este foarte posibil ca Goliat să nu fi reușit să-și acopere fruntea cu vizorul coifului din cauza agerimii lui David pe câmpul de luptă. Pentru că atunci când David l-a lovit pe Goliat acesta de-abia se ridicase să-l întâmpine pe David. Asta explică faptul cum David a reușit să-l lovească pe Goliat chiar în singurul punct vulnerabil al uriașului. Willard Winter, mergând pe aceeași linie de interpretare, este de părere că Goliat a fost atât de disprețuitor față de David, încât nu și-a mai acoperit fruntea capului cu vizorul din coif⁵⁶. O asemenea tactică „surpriză” a fost folosită și de Iosua în cucerirea cetății Ai (Iosua 8, 4) și de David într-una dintre luptele contra filistenilor (I Samuel 5, 23). Aici David a schimbat regulile luptei (pentru că l-a înfruntat pe Goliat ca pe un urs sau un leu prădător) și l-a depășit pe uriaș prin viteză și prin istețime. Goliat urmărea să-l prindă pe David printre mâinile lui. De aceea el îi și spune: „Apropie-te de mine și voi da trupul tău păsărilor cerului și fiarelor câmpului!” (I Samuel 17, 44).

De ce nu s-a dus Goliat la David? Din două motive: unul, pentru că era încet din cauza staturii sale, și, doi, este foarte probabil ca Goliat să fi fost afectat de vreo boală a ochilor, încât nu vedea clar. Asta explică și faptul că purtătorul lui de arme îi mergea înainte, deși obiceiul era să urmeze luptătorului. Goliat l-a văzut pe

---

⁵⁵ Boyd SeEVERS, *Warfare in the Old Testament*, Kregel Publications, Grand Rapids, 2013, p. 165.

⁵⁶ Willard W. Winter, *Studies in Samuel*, College Press, Joplin, Missouri, 1967, p. 217.

David abia atunci când se apropiase. Lupta lor s-a dat pe o vale, iar Goliat putea foarte bine să-l observe pe David când se coborâse la vale. Această ipoteză este susținută de Gladwell⁵⁷, care amintește de Robert Wadlow (cel mai înalt om din istorie, care a murit având o înălțime de 2.72 m), care suferea de acromegalie. Acromegalia este o boală cauzată de o tumoare de pe glanda hipofiză care produce hormoni de creștere în exces. Unul din efectele acestei boli este pierderea acuității vizuale. Goliat este considerat chiar de cercetătorii în câmpul neurologiei a fi o victimă a acestei boli⁵⁸. La această concluzie a ajuns, după câțiva ani de cercetări, și echipa neurologului Vladimir Berguiner, de la Universitatea „Ben Gurion” din Israel⁵⁹. Argumentul biblic pentru boala oculară a uriașului Goliat o găsim de-abia în textul masoretic, unde citim că David a mers înspre uriaș luând un băț, dar Goliat, când îl vede, exclamă: „Sunt eu un câine, pentru că tu vii la mine cu bețe?”⁶⁰.

Mark Dever, analizând acest episod, observă că biruința regelui David n-a fost în curajul lui, pe cât în credința că Dumnezeu îl va ajuta. Până la urmă, David voia să apere integritatea morală a lui Dumnezeu, batjocorită de uriașul filistean⁶¹. Este posibil ca lupta contra lui Goliat să fi fost un ultim test de credință pentru David, întrucât lui nu îi era cu putință să-l învingă pe Goliat folosindu-se doar de abilitățile sale fizice, fără vreun ajutor divin. Dar asta nu înseamnă că Dumnezeu l-a învins pe Goliat fără participarea lui David, pentru că tânărul păstor, ieșind în fața lui Goliat, „în numele Domnului”, și bazându-se mai mult pe ajutorul divin decât pe abilitatea sa războinică, Dumnezeu l-a ajutat să-și folosească la maxim abilitățile militare, exploatând în același timp slăbiciunile adversarului, care au fost în favoarea viitorului regele al evreilor.

⁵⁷ Malcolm Gladwell, *op. cit.*, p. 15.

⁵⁸ Mark F. Bear, Barry W. Connors, Michael A. Paradiso, *Neuroscience – Exploring the Brain*, Third Edition, Lippincott Williams & Wilkins, New York, 2007, p. 315.

⁵⁹ *Il gigante Golia aveva problemi di vista. Ecco perche' fu sconfitto da Davide*, în „Corriere della Sera”, 18 febbraio, 2000, p. 14.

⁶⁰ *The Holy Scriptures – According to the Masoretic Text...*, p. 408.

⁶¹ Mark Dever, *The Message of the Old Testament*, Crossway Books, Wheaton, 2006, p. 257.

5. David și „războiul sfânt”

Lupta fizică dintre David și Goliat face parte din războiul evreilor cu popoarele păgâne. Această luptă n-a avut caracter personal, căci Goliat l-a blestemat pe Dumnezeu și nu pe David, iar apoi era necesară împlinirea legământului săvârșit între Dumnezeu și poporul ales. Poporul evreu a evidențiat, de-a lungul timpului, o ideologie specială a războiului, aceea de a lua în posesie Țara Sfântă de la popoarele păgâne, ca poruncă divină și, totodată, dar al lui Dumnezeu. Războiul de cucerire a Canaanului nu este al lui Israel, ci este „războiul Domnului”⁶². Poporul evreu nu era un popor războinic din fire, cum era cazul filistenilor⁶³, și totuși el a câștigat până la urmă toate războaiele avute de-a lungul timpului cu popoarele păgâne. Lucrul ce a făcut posibilă biruința lui Israel asupra popoarelor păgâne a fost ajutorul real al lui Dumnezeu în rezolvarea numeroaselor conflicte. De aceea, războiul evreilor se poate numi „sfânt” din două motive: pentru că era din poruncă divină și pentru că Dumnezeu era în mijlocul evreilor, în toate biruințele lor (II Cronici 14, 15).

Victorie în războiul evreilor împotriva popoarelor păgâne era promisă de legământul făcut între ei și Dumnezeu⁶⁴: „Să bată Domnul înaintea ta pe vrăjmașii tăi, cei ce se vor ridica asupra ta; pe o cale să vină asupra ta și pe șapte căi să fugă de tine” (Deuteronom 28, 7), și „Cum ar putea unul să pună pe fugă o mie, și doi, zece mii, dacă apărătorul lor nu i-ar vinde și Domnul nu i-ar părăsi!” (Deuteronom 32, 28), și iarăși: „Domnul a alungat de la voi popoarele mari și tari și nimeni nu s-a putut împotrivi până astăzi; unul dintre voi a alungat mii, căci Însuși Domnul Dumnezeuul vostru S-a luptat pentru voi, cum v-a grăit” (Iosua 23, 10), și „Cinci dintre voi vor birui o sută și o sută dintre voi vor goni zece mii și vor cădea vrăjmașii voștri de sabie înaintea voastră” (Levitic 26, 8).

În cadrul acestui război, evreii au câștigat numeroase lupte prin ajutorul divin, deși probabilitățile victoriei erau împotriva lor (II Cronici 20, 12). De pildă, Ionatan, fiul lui Saul, care a mers doar cu

⁶² Pentru o perspectivă teologică asupra ideii de „război sfânt” în accepțiune biblică, a se vedea: Drd. Cătălin Vatamanu, „Războiul sfânt” din perspectiva Vechiului Testament, în „Studii Teologice”, București, Editura IBMBOR, seria a III-a, anul II (2006), nr. 3, pp. 100-119.

⁶³ George Hague, *op. cit.*, p. 200.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 273.

purtătorul său de arme împotriva filistenilor, a ucis atunci nu mai puțin de douăzeci de filistenii, pentru că mâna lui Dumnezeu era peste Ionatan⁶⁵. Prin această vitejie, Ionatan a demonstrat că are abilități militare și nu este lipsit de curaj. Dar ne-am putea întreba unde a fost Ionatan când Goliat a ieșit la luptă împotriva evreilor? De ce n-a răspuns el provocării lui Goliat? Este evident faptul că Ionatan n-a fost împins de Dumnezeu să răspundă provocării lui Goliat, așa cum a fost inspirat atunci când s-a luptat singur cu o armată de filistenii. Se pare că slava biruinței asupra lui Goliat era păstrată pentru viitorul rege al lui Israel⁶⁶, pentru că lui i se încredințase o misiune divină specială⁶⁷.

Ajutorul divin în războaiele evreilor avea și un scop misionar, acela de a-L face cunoscut pe Dumnezeu neamurilor, ca acelea, văzând minunile săvârșite printre evrei, să se întoarcă de la idolii lor spre Dumnezeul evreilor. Însuși David spune: „Și toată adunarea aceasta va cunoaște că nu cu sabia și cu sulița izbăvește Domnul, căci acest război este al Domnului și El vă va da în mâinile noastre” (I Samuel 17, 47). Prin „adunare”, David s-a referit la toți oamenii prezenți pe câmpul de luptă, nu doar la evrei. Dar filistenii, fiind învinși, și deși promisese răsunarea în fața evreilor în cazul unei înfrângerii, au fugit.

6. Sensul teologic al confruntării

Cei ce neagă istoricitatea acestui episod veterotestamentar accentuează ideea unei conotații duhovnicești. Este adevărat că acest episod nu este lipsit și de o conotație duhovnicească. Sensul duhovnicesc al întâlnirii dintre David și Goliat este atât de adânc, încât este improbabilă lipsa unui fond istoric. Descrierea acestei lupte face parte din planul de caracterizare a lui David și ne dă o idee asupra evoluției în timp a acestuia. Când se prezintă lui Saul, David își motivează curajul de a se lupta cu Goliat prin experiența avută pascând oile tatălui său. Pe atunci, David se sacrifică pentru oile tatălui său, recuperându-le din gura leului sau a ursului. Dar mai

⁶⁵ Matthew Henry, *op. cit.*, p. 352.

⁶⁶ *Ibidem*, p. 371.

⁶⁷ Patrick Fairbairn, *op. cit.*, p. 406.

târziu, înainte de sfârșitul vieții sale, nu mai face acest lucru, ci chiar condamnă oile din turma sa, numai că acum oile sunt oameni⁶⁸.

Înainte de a nega caracterul istoric al luptei lui David contra lui Goliat, trebuie să vedem că aceasta a avut consecințe importante în viața lui David, iar dacă negăm acest episod ar trebui să negăm și anumite aspecte din viața regelui David. După biruința asupra filisteianului, femeile din cetățile lui Israel strigau: „Saul a biruit mii, iar David zeci de mii”. Din cauza aceasta, Saul a început să-l urască pe David într-atât încât a încercat să-l omoare. Dacă a recurs la o asemenea faptă, Saul trebuie să fi avut un motiv destul de serios să fi fost invidios pe David⁶⁹. Această ură a lui Saul s-a dezvoltat din ce în ce mai mult, încât l-a făcut pe David să fugă de la fața lui Saul, pribegind prin munți ani de zile⁷⁰. Iată deci cum evenimentele din viața lui David sunt strâns legate între ele și, laolaltă, ne dau o imagine istorică a personajului biblic David.

Dacă biruința lui David asupra lui Goliat i-a fost atribuită sau cel puțin păstrată în tradiție ca mit popular, ar trebui să transmită o morală, un sens duhovnicesc. În acest caz, ar fi vorba despre un război duhovnicesc între poporul ales și filistenii, un popor păgân. David, reprezentantul dreptei credințe, contra uriașului păgân și idolatru. Fără îndoială, lupta aceasta are un sens duhovnicesc, pentru că prezența lui Dumnezeu implică și o chestiune de credință, pentru că David zice: „Acest război este al Domnului și El vă va da în mâinile noastre” (I Samuel 17, 47).

Sensul teologic este cu atât mai adânc, cu cât povestea are un fond istoric. Sfântul Ioan Gură de Aur, de pildă, în *Cuvântarea către iudei*⁷¹, se folosește de acest episod pentru a apăra dreapta credință împotriva ereticilor. Nu se oprește în tâlcuirea sensului istoric, ci extrage esența teologică a povestirii, ceea ce este cu adevărat important. Cuvântul lui este puternic, așa cum n-ar fi dacă s-ar baza pe o sursă mitologică. David îl ucide pe uriaș pentru slava lui Dumnezeu,

⁶⁸Tremper Longman III; Raymond B. Dillard, *An Introduction to the Old Testament*, Zondervan, Michigan, Grand Rapids, 2006, p. 165.

⁶⁹Henry P. Smith, *A Critical And Exegetical Commentary on the Books of Samuel*, Charles Scribner's Sons, New York, 1904, p. 152.

⁷⁰Henry Halley, *op. cit.*, p. 182.

⁷¹Sfântul Ioan Gură de Aur, *Împotriva anomeilor. Către iudei*, traducere din limba greacă veche de Pr. prof. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 2007, p. 94.

iar Sfântul Ioan Gură de Aur spune că „slava cea multă a Celui Unuia-Născut a fost vestită mai dinainte în Vechiul Testament”.

În Sfânta Scriptură persistă acest paradox, conform căruia îndărătnicia oamenilor în fața lui Dumnezeu este nimic, așa cum înțelepciunea oamenilor pare nebunie înaintea lui Dumnezeu (I Cor. 3, 19). Evenimentele cele mai importante din istoria Vechiului Testament sunt dovada unei manifestări de forță (și câteodată de violență) din partea celor ce erau considerați mai prejos decât ceilalți. Aceasta nu este o apologie a slăbiciunii, ci o recunoaștere a puterii lui Dumnezeu⁷². Ideea principală a acestui paradox este punctul central al revelației divine, în care Dumnezeu se face cunoscut oamenilor prin fapte mai presus de rațiunea umană.

7. Pe cine ucide Elhanan?

Dacă considerăm episodul relatat în I Samuel ca fiind autentic din punct de vedere istoric, rămâne întrebarea dacă Elhanan l-a ucis pe Goliat (II Samuel) sau pe Lahmi (I Cronici), fratele lui. Sunt două texte asemănătoare, dar cu detaliul diferit asupra adversarului lui Elhanan. Două teorii argumentează discrepanța dintre aceste fragmente biblice.

Este posibil ca redactorul cărții I Cronici să fi efectuat greșeli involuntare la copierea cărții. În această carte este relatat același episod din II Samuel, în care David și slugile sale ucid patru oameni din neamul refaimilor, dar sunt menționate două localități: Ghezer și Gat, pe când în II Samuel întâlnim doar localitatea Gob. Ghezer se scrie în ebraica veche גזר, iar Gob se scrie גוב, așa că este ușor ca litera “r” (ר) să fie confundată cu litera “b” (ב), dar și literele “י” și “ז” sunt asemănătoare. Este posibil ca scribul să fi citit greșit, încât și cetatea lui Elhanan, Betleem, să fie interpretată ca și cum Lahmi era fratele lui Goliat⁷³. Alți cercetători, însă, ca Gleason Archer⁷⁴ și Walter Kaiser⁷⁵, văd o greșală în textul cărții II Samuel, luând în

⁷² Xavier Leon-Dufour, *Dizionario di Teologia Biblica*, a revisione di Giovanni Viola e Ambretta Milanoli, Casa Editrice Marietti S.p.A., Genova, 2002, p. 23.

⁷³ Jonathan Went, *Difficult Sayings. Goliath killed twice?*, publicat la <http://www.studylight.org/ls/ds/index.cgi?a=494> (accesat pe 10 aprilie 2014).

⁷⁴ Gleason L. Archer, *Encyclopedia of Bible Difficulties*, Zondervan, Grand Rapids, 1982, p. 177.

⁷⁵ Walter Kaiser, *Hard Sayings of the Bible*, InterVarsity Press, Illinois, 1996, p. 185.

considerare posibilitatea ca Lahmi să fie fratele lui Goliat, explicând că greșeala copiatorului ar fi fost citirea eronată a cuvântului „Lahmi”, care formează cu consoana dinaintea lui cuvântul בֵּית־לַחְמִי (beth + lahmi = „bethlemitul”).

Concluzii

Sunt pasaje în diferitele cărți ale Sfintei Scripturi, al căror mesaj transmis nu este unul tocmai elocvent la o primă citire și nici concludent într-o interpretare pripită, în aceste cazuri fiind necesar un studiu critic al fragmentelor biblice în cauză, pentru a scoate în lumină tocmai acea interpretare a mesajului revelat, înțeleasă de autorul însuși al cărții. Astfel, Sfânta Scriptură poate deveni obiectul unui studiu critic pe baza căruia se poate formula o linie de interpretare cât mai fidelă gândirii autorului cărții.

S-ar putea ca biruința lui David asupra lui Goliat să fi fost sau nu decisivă în reafirmarea lui Israel ca popor ales, dar cert este faptul că acest eveniment extraordinar a fost poate primul care l-a determinat pe David să conștientizeze chemarea lui Dumnezeu, iar mai târziu să-și asume responsabilitatea conducerii poporului ales. De aceea trebuie subliniat faptul că lupta împotriva lui Goliat este relatată chiar după ungerea lui David ca rege de către proorocul Samuel. Deși acest pasaj nu face vreo referire la o posibilă îndoială din partea lui David pentru viitoarea sa stăpânire, ea ar fi justificată de vârsta fragedă a viitorului rege. În acest context, este posibil ca confruntarea cu Goliat să-l fi încredințat pe tânărul David de chemarea lui Dumnezeu la ocârmuirea lui Israel.

Lupta dintre David și Goliat are elementele unei narațiuni fictive și faptul care întărește această idee, dar care totodată face din această istorisire o icoană a luptei dintre bine și rău este faptul că tânărul David l-a ucis pe uriașul Goliat cu o singură lovitură, chiar fără să se atingă de el. Totuși, dacă luăm în considerare anumiți factori, precum argumentul existenței uriașilor în istoria antică, boala uriașului Goliat și folosirea unei arme banale, dar letale, ca praștia, am vedea în acest episod veterotestamentar mai mult decât o istorisire fictivă.

Rămâne de subliniat totuși faptul că biruința lui David asupra lui Goliat nu face altceva decât să confirme un vechi proverb românesc care zice: „Buturuga mică răstoarnă carul mare”.